

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

8 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

SSN Jacek Grela

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 8 października 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej z siedzibą w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 25 sierpnia 2021 r., I ACa 392/21,
w sprawie z powództwa S. K. i T. K.
przeciwko Bank spółce akcyjnej z siedzibą w W.
o ustalenie,

I. oddała skargę kasacyjną;

**II. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz S. K. i T. K.
kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

Jacek Grela
[M. O]

Ewa Stefańska

Kamil Zaradkiewicz

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 sierpnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa S.K. i T.K. przeciwko Bankowi S.A. w W. o ustalenie, na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 31 sierpnia 2020 r., I C 1358/17, oddalił apelację (pkt I) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 8100 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (pkt II).

Pozwem z 19 grudnia 2017 r. S.K. oraz T.K. wniesli o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że dwie zawarte przez nich z pozwaną 28 sierpnia 2006 r. umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem CHF wraz z aneksami są nieważne. Ponadto powodowie wniesli o zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając żądanie pozwu powodowie wskazali, że osią sporu w niniejszym postępowaniu są klauzule waloryzacyjne zawarte w umowach kredytu przewidujące waloryzację kwoty kredytu do kursu waluty CHF.

Wyrokiem z 31 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił nieważność dwóch umów o kredyt hipoteczny [...] waloryzowany kursem CHF zawartych 28 sierpnia 2006 r. pomiędzy powodami a pozwaną (poprzednio: Bank S.A. w W.) i zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 13 297,65 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił, że 4 sierpnia 2006 r. S.K. oraz T.K. zwrócili się do poprzednika prawnego pozwanej o udzielenie dwóch kredytów hipotecznych na cele mieszkaniowe. Oboje powodowie oświadczyli wówczas, że przedstawiono im ofertę kredytu w walucie polskiej, jednak wybrali oferty kredytu waloryzowanego, mając świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat oraz wzrost całego zadłużenia. Ponadto powodowie potwierdzili otrzymanie informacji o ryzyku zmiany stopy procentowej oraz oświadczyli, że zostali powiadomieni o kosztach obsługi kredytu w wypadku zmiany kursu walutowego oraz stopy procentowej. W dniu 28 sierpnia 2006 r. powodowie zawarli z pozwaną dwie umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem CHF. Kwoty kredytu wynosiły odpowiednio 244 000 zł oraz 336 000 zł a okres kredytowania 216 miesięcy.

W przedmiotowych umowach wskazano, że kwota kredytu wyrażona w CHF jest określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej banku z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu. Ponadto, zgodnie z umowami spłata rat kapitałowo-odsetkowych oraz rat odsetkowych miała następować w walucie polskiej po uprzednim przeliczeniu wysokości raty według kursu sprzedaży CHF wynikającego z tabeli kursowej banku, obowiązującego na dzień spłaty. Jednocześnie na mocy aneksów z 1 października 2012 r. bank zapewnił kredytobiorcom możliwość dokonywania zmiany waluty spłaty na podstawie dyspozycji złożonej za pośrednictwem infolinii. Powodowie skorzystali z tej możliwości i zdecydowali się na spłatę kredytu w walucie CHF.

Sąd I instancji ustalił również, że umowy kredytu zawarto na standardowych formularzach, z naniesieniem elementów indywidualnych w postaci w szczególności: wysokości kredytu, okresu kredytowania, danych osobowych klientów. Powodowie nie mieli możliwości ingerencji w treść umów ani negocjowania poszczególnych ich postanowień. Nie uzyskali oni również informacji związanych m.in. ze znaczeniem samej istoty umowy czy dotyczących tworzenia tabel kursowych. Jak ustalił Sąd *a quo*, powodowie zdecydowali się na zaciągnięcie kredytów waloryzowanych z uwagi na niższy koszt obsługi takich kredytów, mając przy tym na uwadze ówczesne powszechne przekonanie o braku ryzyka kursowego związanego z zaciągnięciem kredytu indeksowanego kursem waluty obcej.

Na podstawie ustalonego przez siebie stanu faktycznego Sąd I instancji doszedł do wniosku, że powodowie mają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umów kredytu zawartych z pozwaną. W postępowaniu o zapłatę rozstrzygające znaczenie miałyby bowiem sentencja orzeczenia, w związku z czym wątpliwości co do dalszego obowiązywania umowy nie zostałyby wyjaśnione w sposób definitywny.

Analiza treści przedmiotowych umów doprowadziła Sąd *a quo* do wniosku, że wadliwie rozwiązano w nich sposób waloryzacji świadczenia. Sąd I instancji zwrócił również uwagę, że analogiczne do zawartego w tych umowach postanowienie o przeliczaniu rat kapitałowo-odsetkowych na walutę polską znalazło się w rejestrze klauzul niedozwolonych, a tożsamą ocenę postanowień zawartych w

spornych umowach kredytu uzasadniała indywidualna ocena dokonana w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu *a quo* pozwany bank przyznał sobie prawo do regulowania wysokości rat kredytów bez sprecyzowania kryteriów ustalania kursów waluty CHF. Jednocześnie abuzywność postanowień dotyczących indeksacji przesądzała o nieważności całych umów kredytu, ponieważ bez tych postanowień nie doszłoby do zawarcia przedmiotowych umów.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniosła pozwana, zaskarżając go w całości i formułując zarzuty naruszenia: art. 3 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.; art. 233 § 1 w zw. z art. 227 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c.; art. 228 § 1 w zw. z art. 227 k.p.c.; art. 278 k.p.c.; art. 316 § 1 k.p.c.; art. 299 § 1 k.p.c.; art. 189 k.p.c.; art. 65 w zw. z art. 56 w zw. z art. 353 § 1 k.c. w zw. z art. 354 k.c.; art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz.U. 2023 poz. 2488, dalej: „pr. bank.”); art. 69 ust. 2 pkt 5 w zw. z art. 76 pr. bank.; art. 58 § 1 k.c.; art. 58 § 1 i § 2 w zw. z art. 65 § 2 k.c.; art. 359 § 2 k.c.; art. 385¹ § 1 k.c.; art. 385² k.c.; art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE z 1993 r., L 95, s. 29; dalej: „dyrektywa 93/13”) w zw. z art. 385² i art. 6 k.c.; art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385² w zw. z art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 3 i art. 6 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 353¹ k.c.

Powodowie złożyli odpowiedź na apelację, w której wnieśli o oddalenie apelacji pozwanej oraz o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

W ocenie Sądu II instancji apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd *ad quem* podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji uzupełniając je jedynie o fakt zawarcia przez strony w dniu 28 czerwca 2010 r. aneksu nr 3 dotyczącego warunków zmiany oprocentowania według stawki bazowej LIBOR 3M, który to fakt był pomiędzy stronami bezsporny.

W pierwszej kolejności Sąd *ad quem* ustosunkował się do zarzutów naruszenia przepisów postępowania.

W odniesieniu do tych zarzutów Sąd II wskazał m.in. że Sąd *a quo* słusznie uznał za zbędne prowadzenie postępowania dowodowego ukierunkowanego na ustalenie tego, czy kursy waluty CHF stosowane przez pozwanego miały charakter rynkowy. Sąd *ad quem* odwołał się w tym zakresie do ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, zgodnie z którym ocena danego postanowienia według przesłanek określonych w art. 385¹ § 1 k.c. dokonywana być powinna według stanu na dzień zawarcia umowy, bez względu na późniejszy rzeczywisty sposób wykonywania umowy (uchwała SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17).

Sąd II instancji wskazał ponadto, że również w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreślano, że celem rozwiązań zawartych w dyrektywie 93/13 jest ochrona konsumenta, w związku z czym ocena nieuczciwego charakteru warunków umowy musi uwzględniać okoliczności, o których konsument wiedział w chwili zawierania umowy. Ocena ta nie powinna natomiast zależeć od zdarzeń, które wystąpią po zawarciu umowy i są niezależne od woli stron. W konsekwencji nie było celowo przeprowadzanie dowodu z opinii biegłego, który to dowód miał zmierzać do wyjaśnienia sposobu budowania przez pozwaną tabeli kursowej oraz stosunku przyjmowanych w niej wielkości do kursów rynkowych.

Sąd II instancji nie podzielił również stanowiska pozwanej w zakresie dotyczącym oceny dowodu z zeznań powodów dokonanej przez Sąd I instancji. Sąd *ad quem* zwrócił w tym kontekście uwagę, że wbrew stanowisku pozwanej wykształcenie powodów i ich doświadczenie zawodowe stało się elementem podstawy faktycznej, tyle że okoliczności te nie dostarczyły argumentów do negatywnej weryfikacji złożonych przez nich zeznań. Według wyjaśnień powodów przy wyborze kredytu waloryzowanego kierowali się oni zapewnieniami o bezpieczeństwie i korzyściach płynących z takiej formy kredytowania, przy niskim oprocentowaniu i stabilności franka szwajcarskiego. W uzasadnieniu wyroku Sądu II instancji podkreślono także, że w orzecznictwie zwraca się uwagę na konieczność szczególnej staranności banku przy wprowadzeniu do umowy kredytu zawieranej na wiele lat mechanizmu indeksacji kredytu kursem waluty obcej (wyroki SN:

z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18; z 27 listopada 2019 r., II CSK 438/18). Istotne jest wyraźne wskazanie zagrożeń wiążących się z oferowanym kredytem, tak by konsument miał pełne rozeznanie co do skutków ekonomicznych zawieranej umowy. Obowiązek informacyjny powinien zostać wykonany w sposób uwidaczniający konsumentowi, że zaciągnięcie tego rodzaju kredytu niesie w sobie poważne niebezpieczeństwa, a jego zaakceptowanie może rodzić powinność zwrotu kwoty wielokrotnie wyższej od tej udostępnionej przez bank mimo dokonywania regularnych spłat na rzecz kredytodawcy.

Odnosząc się w dalszej kolejności do zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego Sąd II instancji wskazał m.in., że otwarcie drogi procesu o świadczenie pozwala na przesłankowe rozstrzygnięcie o różnicy zdań co do stosunku prawnego będącego źródłem zapłaty i w tym procesie obie strony mogą bronić swych racji. Reguła ta nie ma jednak charakteru bezwzględnego. Powód nie traci więc interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., gdy sfera jego ochrony prawnej jest szersza a wyrok w sprawie o świadczenie nie usunie wszystkich niepewności mogących wynikać z określonego stosunku prawnego w przyszłości. Ma to często miejsce w przypadku domagania się ustalenia nieważności umowy, gdy z danego stosunku prawnego wypływa lub może wypłynąć większa liczba roszczeń.

Przeprowadzenie stosownych rozliczeń finansowych nie wymaga, co do zasady, odrębnego orzeczenia o nieważności umowy i właściwą drogą pozostawać powinno powództwo o zapłatę. Granice ewentualnego wyroku rozstrzygającego żądanie zapłaty byłyby jednak ograniczone, nie rozstrzygając w samej sentencji orzeczenia o dalszych prawach i obowiązkach wynikających z umowy, przy jednoczesnym utrzymywaniu zabezpieczeń ustanowionych na rzecz banku oraz upoważnienia umownego do dokonywania przez bank potrąceń z rachunku powodów. Powództwo wniesione na podstawie art. 189 k.p.c. może być w tych warunkach uznane za właściwy środek prawny, który pozwoli w sposób definitywny rozstrzygnąć, czy zawarta przez strony umowa o kredyt hipoteczny ukonstytuowała ważny i skuteczny stosunek prawny, w oparciu o który bankowi służy nadal względem powodów roszczenie o zapłatę rat wynikających z harmonogramu wraz z odsetkami oraz czy podstawę mają zabezpieczenia ustanowione na rzecz banku.

Sąd II instancji zwrócił dalej uwagę, że sama dopuszczalność wprowadzenia klauzul waloryzacyjnych nie oznaczała automatycznie akceptacji dla przyjętego w umowie rozwiązania. Sąd *ad quem* podzielił stanowisko Sądu I instancji, zgodnie z którym zawarte w spornych umowach kredytu postanowienia dotyczące indeksacji kredytu kursem waluty obcej mają charakter abuzywny. Po pierwsze, wykorzystano schemat opracowany przez pozwaną w celu uogólnionego stosowania, co wskazywało na brak indywidualnego uzgodnienia warunków umowy. Po drugie, w ocenie Sądu II instancji, istotne znaczenia ma wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 27 grudnia 2010 r., XVII Amc 1531/09, który skutkował wpisem do rejestru klauzul niedozwolonych analogicznego postanowienia dotyczącego ustalania kursu waluty obcej co postanowienia zawarte w spornych umowach kredytu. Jednocześnie pozwana nie przedstawiła argumentów mogących wskazywać na nieaktualność ustaleń i ocen leżących u podstaw wydania przywołanego wyżej wyroku. Po trzecie, podobny mechanizm waloryzacji był wielokrotnie przedmiotem kontroli indywidualnej, w której uznawano jego niedozwolony charakter (wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 19 września 2018 r., I CNP 39/17; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18). Argumentacja przywołana w tym orzeczeniach pozostaje, w ocenie Sądu II instancji, aktualna również w odniesieniu do spornych umów kredytu zawartych przez strony postępowania.

Sąd *ad quem* podkreślił również, że zasadne jest stanowisko, iż we wprowadzonych do spornych umów klauzulach przyznano pozwanej prawo do jednostronnego wyznaczania kursu CHF, przy jednoczesnym braku sprecyzowania zasad ustalania tego kursu. Ta nieprecyzyjność reguł budowania tabel, dowolność formuły spreadu przy niejasnym jego zakresie w całkowitych kosztach kredytu, stwarzała stan wykraczający poza zwykłe ramy ryzyka kontraktowego i narażała powodów - zwłaszcza w dłuższej perspektywie czasowej - na oddziaływanie czynników trudnych do obiektywnego zweryfikowania. O poziomie swego zadłużenia kredytobiorcy tak naprawdę dowiadywać się mieli bowiem dopiero po ściągnięciu z rachunku bankowego obliczonej przez bank raty. W konsekwencji doszło do nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron, przy uprzywilejowaniu

podmiotu profesjonalnego, mającego pozycją ewidentnie silniejszą w nawiązanym stosunku prawnym, z przyznaniem mu zarówno uprawnienia do żądania spełnienia świadczeń w ustalonej przez siebie wysokości jak i dodatkowych możliwości sankcyjnych (np. karne oprocentowanie) stosowanych w sytuacji, w której powodowie nie spełnialiby na rzecz banku obciążających ich świadczeń.

Sąd II instancji podkreślił również, że znaczenie ma fakt uświadomienia kredytobiorcom ryzyka związanego z samym wykorzystaniem mechanizmu waloryzacji. Za niewystarczające uznać trzeba przy tym informacje o wzroście kosztów kredytu przy wahaniach kursowych. Nie obrazowały one bowiem skali niebezpieczeństw związanych z ryzykiem zmiany wartości waluty indeksacji w wieloletnim okresie dla rzeczywistej wartości całego zobowiązania w walucie wykonywania umowy, będącej jednocześnie walutą w jakiej powodowie uzyskiwali bieżące dochody. Sąd *ad quem* zwrócił również uwagę, że brak było realnych gwarancji dla granic ryzyka kursowego.

Powołując się na orzecznictwo TSUE Sąd II instancji wskazał dalej, że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę. Za takie uznawane są m.in. postanowienia, które wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy-konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększenia kosztu kredytu (wyroki TSUE: z 14 marca 2019 r., C-118/17, ECLI:EU:C:2019:207; z 3 października 2019 r., C-260/18, ECLI:EU:C:2019:819 i przywoływane w nich orzecznictwo). W tym kontekście, w ocenie Sądu *ad quem*, jako postanowienia określające główne świadczenia stron ocenić trzeba te, które dotyczą indeksowania, czyli przeliczenia kwoty wyrażonej w umowie w złotych polskich na CHF, a następnie dla celów spłaty - przeliczenia na złote polskie kwot rat ustalonych w CHF. Postanowienia te determinują typ umowy kredytowej, określają wysokość kapitału podlegającego spłacie i wysokość odsetek, wprowadzając ryzyko zmiany wartości zobowiązania kredytobiorcy w następstwie zmiany kursu waluty waloryzacji.

Sąd II instancji zwrócił również uwagę, że w orzecznictwie TSUE przyjęto, że w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli ryzyka walutowego utrzymanie umowy w mocy nie wydaje się możliwe z prawnego punktu widzenia, co dotyczy także klauzul przeliczeniowych przewidujących spread walutowy (wyroki TSUE: z 14 marca 2019 r., C-118/17, ECLI:EU:C:2019:207; z 5 czerwca 2019 r., C-38/17, ECLI:EU:C:2019:461). W wyroku z 3 października 2019 r., C-260/18, TSUE orzekł, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, iż ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy.

Usunięcie klauzul indeksacyjnych i uznanie kredytu za typowo złotowy w oczywisty sposób skutkowałoby bowiem zaniknięciem ryzyka kursowego, prowadząc do przekształcenia stosunku wykreowanego umową w zupełnie inny stosunek niż uzgodniony przez strony umowy. Wyeliminowanie samej tylko klauzuli odwołującej się do kursu kupna waluty CHF czyniłoby wadliwym pierwsze przeliczenie i tym samym wysokości rat ustalone w harmonogramie. Brak z kolei postanowienia odwołującego się do kursu sprzedaży waluty CHF uniemożliwiałby przeliczenie wysokości rat ustalonych w CHF na walutę polską. W konsekwencji wykonanie umowy w obu wypadkach wymagałby jej uzupełnienia o dodatkowe rozwiązania. Konsekwentna postawa procesowa powodów, utrzymana także w postępowaniu apelacyjnym, uzasadniała jednak przyjęcie, że ich wolą było uzyskanie stwierdzenia nieważności umów kredytu.

Wobec uznania niemożności utrzymania umowy kredytowej po wyeliminowaniu z niej niedozwolonych postanowień indeksacyjnych upadało, w ocenie Sądu II instancji, znaczenie tych zarzutów apelacji, które dotyczyły klauzuli zmienności oprocentowania.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu II instancji wniosła pozwana, formułując w niej zarzuty naruszenia: art. 327¹ § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 189 k.p.c.; art.

385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13; art. 385¹ § 1 i art. 385² k.c.; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 65 § 2 w zw. z art. 359 § 2 i art. 358 § 2 k.c.; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 65 § 2 k.c.; art. 385¹ § 1 zd. pierwsze k.c. i art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13; art. 385¹ § 1 k.c.; art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c.; art. 479⁴³ k.p.c. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 poz. 1634) w zw. z art. 365, art. 366 k.p.c. o art. 385¹ § 1 k.c.

W oparciu o powyższe zarzuty strona pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Powodowie złożyli odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniesli o oddalenie skargi pozwanej oraz o zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga okazała się niezasadna.

Skarżąca zarzuca Sądowi II instancji naruszenie art 327¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie przez Sąd II instancji w uzasadnieniu wyroku, które konkretne postanowienia każdej z umów zostały przez Sąd uznane za niedozwolone.

W związku z tak sformułowanym zarzutem należy przypomnieć, że pisemne uzasadnienie orzeczenia sądowego stanowi materializację przyczyn decyzji podjętej przez sąd po rozpoznaniu sprawy, sporządza się je już po rozpoznaniu sprawy (zob. np. postanowienia SN z 3 sierpnia 2023 r., I CSK 5377/22; z 7 grudnia 2022 r., III PSK 17/22 oraz wyrok SN z 4 lutego 2021 r., II USKP 12/21). Oznacza to, że niezamieszczenie określonego elementu rozumowania, bądź uwzględnienie go w lakoniczny sposób w uzasadnieniu wyroku nie świadczy samo w sobie o tym, że dany element nie został przez sąd uwzględniony w procesie decyzyjnym (zob. postanowienie SN z 22 września 2021 r., IV CSK 154/21). Uzasadnienie

zaskarżonego wyroku posiada, co do zasady, wszystkie cechy konstrukcyjne, w tym przede wszystkim zostały wskazane i omówione podstawa prawna i podstawa faktyczna rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny przedstawił swój pogląd prawny oraz przytoczył na jego poparcie określoną argumentację prawną.

Skarżąca formułuje ponadto zarzut naruszenia przez Sąd II instancji art. 189 k.p.c., wskazując, że powodom nie może służyć interes prawny w roszczeniu o ustalenie nieważności umowy kredytu, skoro powodowie dążą poprzez zgłoszone roszczenie do rozliczenia się z umowy kredytu, a uzasadnienia istnienia interesu prawnego w roszczeniu o ustalenie upatrywali w ustaleniu wartości zobowiązania z tytułu umowy oraz w tym, czy strona powodowa spłaciła całą kwotę kredytu.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny, o którym mowa w tym przepisie, należy postrzegać elastycznie, z uwzględnieniem celowościowej wykładni tego pojęcia, szeroko pojmowanego dostępu do sądów oraz konkretnych okoliczności sprawy.

W świetle dotychczasowego orzecznictwa, mimo istnienia prawa do zażądania spełnienia świadczenia (wytoczenia powództwa o świadczenie) lub skorzystania z innego środka ochrony prawnej (np. powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego) interes prawny w zgłoszeniu ustalenia prawa lub stosunku prawnego istnieje także wtedy, gdy wyrok uwzględniający żądanie świadczenia nie zapewnia pełnej ochrony prawnej dłużnikowi (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2015 r., III CSK 226/14). Jeżeli zatem spór o świadczenie nie może rozstrzygać o wszystkich uprawnieniach istotnych z perspektywy ochrony sfery prawnej powoda (wyrok nie będzie wyczerpywał wszystkich płaszczyzn istniejącego sporu objętego stosunkiem prawnym, którego dotyczy żądanie ustalenia), to przyjąć należy, że powód ma interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w zgłoszeniu żądania ustalenia.

Powód zachowuje interes prawny do wytoczenia takiego powództwa, mimo przysługującego mu powództwa o świadczenie lub mimo wytoczenia przeciwko niemu takiego powództwa przez stronę przeciwną na podstawie spornego stosunku prawnego, jeżeli z tego stosunku wynikają jeszcze inne lub dalej idące skutki, których

dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest jeszcze aktualne. W takim wypadku tylko powództwo o ustalenie nieistnienia tego stosunku prawnego może w definitywny sposób rozstrzygnąć niepewną sytuację prawną powoda i zapobiec także na przyszłość możliwym sporom, a tym samym w pełny sposób zaspokoić jego interes prawny (zob. np. wyroki SN: z 30 października 1990 r., I CR 649/90; z 27 stycznia 2004 r., II CK 387/02; z 2 lipca 2015 r., V CSK 640/14; z 4 czerwca 2024 r., II CSKP 149/24; postanowienie SN z 18 listopada 1992 r., III CZP 131/92).

Interes prawny istnieje wówczas, gdy zachodzi niepewność stanu prawnego lub prawa, powodująca potrzebę ochrony prawnej. Interes prawny może być rozumiany jako potrzeba prawna wynikająca z określonej sytuacji prawnej w przypadku, gdy powstała sytuacja grożąca naruszeniem prawa przysługującego uprawnionemu, bądź też powstała wątpliwość co do jego istnienia. Nie należy go utożsamiać z interesem jedynie ekonomicznym. Musi to być rzeczywiście istniejąca i uzasadniona potrzeba udzielenia ochrony prawnej w wyniku ustalenia istnienia (nieistnienia) prawa lub stosunku prawnego, a nie tylko wynikająca z subiektywnego zapatrywania strony. Interes prawny wyraża się wówczas w usunięciu stanu niepewności (zob. np. wyroki SN: z 4 października 2001 r., I CKN 425/00; z 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09; z 9 lutego 2012 r., III CSK 181/11, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 101; z 14 marca 2012 r., II CSK 252/11, OSNC 2012, nr 10, poz. 120; z 4 czerwca 2024 r., II CSKP 149/24). Ważne jest przy tym, że ocena istnienia interesu prawnego po stronie powoda powinna uwzględniać jego cel i istotę w okolicznościach konkretnej sprawy, a przede wszystkim, czy istnieje możliwość uzyskania ochrony w drodze innego powództwa, zwłaszcza o świadczenie. Skuteczne powołanie się na interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. wymaga wykazania przez powoda, że wyrok wydany w tego rodzaju sprawie wywoła takie konsekwencje prawne w stosunkach między stronami, w wyniku których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie, nie będzie budziła wątpliwości, co spowoduje, iż zostanie usunięta niepewność co do istnienia określonych praw i obowiązków stron oraz ryzyko ich naruszenia w przyszłości (wyrok SN z 4 czerwca 2024 r., II CSKP 149/24).

Interes powodów w ustaleniu nieważności umowy kredytu (tu: powiązanego z walutą obcą) jest oczywisty. Bez takiego rozstrzygnięcia nie istnieje możliwość definitywnego zakończenia sporu. Dopiero ostateczne rozstrzygnięcie w zakresie powództwa o ustalenie nieważności umowy kredytu znówi stan niepewności co do wysokości rat i sposobu rozliczenia umowy. Kwestia wzajemnego rozliczenia jest bowiem konsekwencją stwierdzenia nieważności umowy (zob. wyroki SN z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 44, i z 25 października 2023 r., II CSKP 835/23).

Kolejny zarzut skarżącej sprowadza się do wskazania, iż doszło do naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 poprzez wadliwą wykładnię pojęcia „głównych świadczeń stron” i w konsekwencji uznanie, że sporne postanowienia umowy, określone przez Sąd Apelacyjny jako klauzule waloryzacyjne, określają główne świadczenia stron umowy oraz poprzez przyjęcie, że kwestionowane postanowienia określające główne świadczenia stron jako niejednoznaczne stanowią klauzule niedozwolone, umowa więc musiałaby być uznana w całości za bezskuteczną, bowiem jej obowiązywanie po wyłączeniu tychże postanowień byłoby niemożliwe. Skarżąca zarzuca także naruszenie art. 385¹ § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 359 § 2 k.c. i zw. z art. 358 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż uznanie za niedozwolone postanowień umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty CHF odsyłających do tabeli kursowej banku skutkuje *a limine* niewykonalnością umowy kredytu, powodując tym samym jej nieważność, bez konieczności uprzedniego zbadania, czy umowa kredytu po wyłączeniu stosowania nieuczciwych postanowień umownych może nadal obowiązywać w świetle krajowego porządku prawnego.

Artykuł 385¹ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne); nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Natomiast art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 stanowi, że warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą

być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że mechanizm ustalania kursów waluty na podstawie tabel kursowych banku jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami, narusza rażąco interesy konsumenta i równowagę stron, a klauzula która nie zawiera jednoznacznej treści, a przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną banku jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., oraz, że niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną (zob. wyroki SN z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18; uchwała składu 7 sędziów SN o mocy zasady prawnej z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2012, Nr 9, poz. 56, uchwała SN z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 87; uchwała składu 7 sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, Nr 1, poz. 2; wyroki SN: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13, "Monitor Prawa Bankowego" 2015, nr 1, s. 22; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018, nr 7 -8, poz. 79; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115; z grudnia 2019 r., V CSK 382/19).

Abuzywne są postanowienia umowy, które uprawniają bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, pozostawiają mu pole do arbitralnego działania i w ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron (zob. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, Nr 11, poz. 134, z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 19 września 2018 r., I CNP 39/17; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18).

Takie zastrzeżone w umowie uprawnienie kredytodawcy ma dla kredytobiorcy istotne znaczenie, rażąco narusza jego interesy.

W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE podkreśla się, że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in.). Za takie uznawane są również postanowienia określone jako klauzule ryzyka walutowego, które wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy - konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększenia kosztu kredytu (zob. wyroki TSUE: z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in.; z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank i OTP Faktoring; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak).

Z treści uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, która z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej stosownie do treści art. 87 § 1 zd. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 622) wynika, iż w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

Postanowienia zawierające uprawnienie banku do przeliczania sumy wykorzystanego przez kredytobiorcę kredytu do waluty obcej dotyczą głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. Nie chodzi tu jedynie o ryzyko kursowe, przerzucone praktycznie w całości na konsumentów, czy różnice kursowe, w wyniku których bank uzyskiwał kolejne, niczym nieuzasadnione korzyści kosztem konsumentów. Chodzi przede wszystkim o niemożność ustalenia wysokości kredytu udzielonego, a następnie pozostałego do spłaty, jak i wysokości rat, gdyż mechanizm

ustalania tych wartości pozostawał wyłącznie po stronie banku (zob. wyrok SN z 4 czerwca 2024 r., II CSKP 149/24).

Mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, zaś klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną. Kwestionowane przez powoda postanowienia stanowiące klauzule umowne są abuzywne, co oznacza, że są od początku, z mocy samego prawa dotknięte bezskutecznością na korzyść kredytobiorcy, chyba że następnie udzieli on świadomej i wolnej zgody na te klauzule i w ten sposób przywróci skuteczność z mocą wsteczną (zob. uchwałę składu 7 sędziów SN – zasadę prawną z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; wyrok SN z 4 czerwca 2024 r., II CSKP 149/24).

Naruszenie art. 385¹ § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 65 § 2 k.c. polegać ma też w ocenie skarżącej na błędnej wykładni polegającej na przyjęciu, iż uznanie za niedozwolone postanowień umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty CHF odsyłających do tabeli kursowej banku skutkuje brakiem obiektywnej możliwości jej dalszego obowiązywania czy wykonywania na gruncie krajowego porządku prawnego, powodując tym samym jej nieważność.

W art. 385¹ § 1 k.c. określono sankcję, którą dotknięte jest niedozwolone postanowienie umowne, polegającą na tym, że „nie wiąże” ono konsumenta. Na gruncie dyrektywy 93/13 bezpośrednim odpowiednikiem art. 385¹ k.c. jest jej art. 6 ust. 1, także w związku z art. 7 ust. 1. Zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 państwa członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. W świetle zaś art. 7 ust. 1 tego aktu prawnego zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów państwa członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych

warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami.

Z treści uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, wynika, iż w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Stwierdzenie nieważności umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką dyrektywa 93/13 przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych. Zagwarantowana konsumentom przez przepisy tej dyrektywy ochrona ukierunkowana jest m.in. na osiągnięcie skutku prewencyjnego, o czym mowa w jej art. 7, tj. zniechęcenia przedsiębiorców do wykorzystywania w zawieranych umowach nieuczciwych postanowień umownych. W wyroku z 6 marca 2019 r. (C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria SA i Bankia SA, pkt 54) Trybunał Sprawiedliwości UE wykluczył, aby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach. Nie byłoby uprawnione zastąpienie przez sąd postanowień niedozwolonych innymi, polegającymi np. na odwołaniu się do kursu walut stosowanego przez Narodowy Bank Polski. Rozwiązanie takie stałoby w sprzeczności z celami prewencyjnymi dyrektywy 93/13 (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 19 maja 2022 r., II CSKP 797/22).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jeszcze przed podjęciem uchwały z 25 kwietnia 2024 r. nie budziło wątpliwości, że stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może uzasadniać uznanie umowy za nieważną (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; uchwałę Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, nr 6, poz. 40; postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lipca 2021 r., III CZP 41/20, MoP 2021, nr 15, s. 775). Dyrektywa 93/13 umożliwia bowiem sądowi rozpoznającemu sprawę uwzględnienie żądania stwierdzenia nieważności umowy opartego na nieuczciwym charakterze warunku, jeżeli zostanie stwierdzone, że warunek ten jest nieuczciwy i że umowa nie może dalej obowiązywać bez takiego warunku (zob. podobnie wyrok TSUE z 14 marca

2019 r., Dunai, C-118/17, EU:C:2019:207, pkt 56). Jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy. Koresponduje to z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, który przewiduje, że nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22).

Skarżąca zarzuca wyrokowi Sądu *ad quem* także naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż o spełnieniu przesłanki sprzeczności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami świadczy niedopełnienie przez przedsiębiorcę obowiązków informacyjnych, których zakres wyznaczany jest *ex post* w stosunku do momentu zawarcia umowy kredytu i przez pryzmat okoliczności faktycznych oraz z uwzględnieniem dorobku orzecznictwa znanych dopiero w chwili orzekania, jak również bez konieczności ustalenia możliwości poznawczych konsumenta w okolicznościach konkretnej sprawy.

W orzecznictwie przyjęto, że w celu zrealizowania przez bank obowiązków informacyjnych co do ryzyka walutowego i kursowego, które wiąże się dla konsumenta z zawarciem umów kredytowych indeksowanych do waluty obcej (denominowanych w walucie obcej) nie jest wystarczające wskazanie w umowie, że ryzyko związane ze zmianą kursu waluty ponosi kredytobiorca, oraz odebranie od niego oświadczenia, zawartego we wniosku o udzielenie kredytu, o standardowej treści, iż został poinformowany o ponoszeniu ryzyka wynikającego ze zmiany kursu waluty oraz przyjął do wiadomości i akceptuje to ryzyko. Istnieje obowiązek ostrzegawczy instytucji finansowej, która oferując kredyt powiązany z walutą obcą kredytobiorcy, niejednokrotnie takiemu, który nie ma zdolności kredytowej do zaciągnięcia kredytu złotowego, powinna dołożyć szczególnej staranności w zakresie wyraźnego wskazania zagrożeń wiążących się z takim produktem finansowym. Zachowanie informacyjne banku powinno polegać na poinformowaniu

klienta o zakresie ryzyka kursowego w sposób jednoznaczny i zrozumiale unaoczniający konsumentowi, który z reguły posiada elementarną znajomość rynku finansowego, że zaciągnięcie tego rodzaju kredytu jest bardzo ryzykowne, a efektem może być obowiązek zwrotu kwoty wielokrotnie wyższej od pożyczonej mimo dokonywania regularnych spłat (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 14 marca 2019 r., C-118/17, pkt 35; wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, OSP 2021, Nr 2, poz. 7).

Zarzut powyższy należy również odnieść do treści art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13. Wskazany przepis dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że wymóg, zgodnie z którym warunki umowy powinny być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, zobowiązuje instytucje finansowe do dostarczenia kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Wymóg ten oznacza, że warunek dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości spadku wartości waluty krajowej względem waluty obcej, w której kredyt był denominowany, lub do której był indeksowany, ale również oszacować - potencjalnie istotne - ekonomiczne konsekwencje takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych (wyrok TSUE z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank i OTP Faktoring). Jeżeli zatem konsument nie został należycie poinformowany o ryzyku kursowym, czyli o możliwości spadku i wzrostu wartości waluty krajowej względem waluty obcej, tak aby mógł oszacować ekonomiczne konsekwencje takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych w razie wahań kursu, to oznacza to, że w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 warunki umowy nie zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. Umożliwia to kontrolę abuzywności takiego warunku nawet w przypadku uznania go za określający główne świadczenia stron, skoro nie został sformułowany w sposób jednoznaczny - art. 3851 § 1 zd. 2 k.c. (wyrok SN z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22). Wskazany problem dotyczy także faktu, iż w praktyce ryzyko zostało niemal w całości przerzucone na konsumenta, mając na uwadze kurs waluty w okresie udzielenia kredytu i brak jakiegokolwiek ograniczenia w tym zakresie, dając możliwość uzyskania przez bank

niczym nieograniczonych korzyści kosztem konsumenta (zob. wyrok SN z 15 listopada 2024 r., II CSKP 670/24).

Z tych względów uznając, że skarga nie ma uzasadnionych podstaw, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił ją rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98, 99 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ k.p.c.

Jacek Grela

Ewa Stefańska

Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[r.g.]